

ПЕРСПЕКТИВНІСТЬ ДОСЛІДЖЕНЬ ВОДНИХ ЗРАЗКІВ З ВИКОРИСТАННЯМ АЛЬТЕРНАТИВНИХ МЕТОДІВ IN VITRO

Верголяс М.Р.

*ПВНЗ Міжнародна академія екології та
медицини, Київ, Україна vergolyas@meta.ua*

На сьогодні для контролю якості питної води використовують мікробіологічний аналіз та фізико-хімічні методи визначення органолептичних, токсикологічних, фізіологічних показників. При цьому основними критеріями є значення концентрацій домішок, які визначені стандартами, та повноцінність складу води за макро- та мікроелементами. Вплив води на споживача може варіювати залежно, як від комбінації самих домішок, так і від їх концентрацій, навіть за умов відповідності встановленим нормам. У воді можуть бути присутні біологічно впливові домішки, які не нормуються. Сучасні фізико-хімічні методи аналізу складу води не дають можливості вичерпно оцінювати якість води і прогнозувати комплексний вплив присутніх речовин на біологічні об'єкти. Отже, оцінка якості води, основана на гідрохімічних показниках, не може бути достатньою.

Таким чином, виникає потреба у розробці і використанні нових методів комплексної оцінки якості води та її можливого впливу на біологічні об'єкти. Таким методом є біотестування, яке повинно стати першим етапом визначення якості питної води і головним у визначенні можливих наслідків її впливу на живі організми.

В сучасній токсикологічній практиці поряд із традиційними на лабораторних тваринах експериментами оцінки токсичності речовин значного поширення набуло використання альтернативних об'єктів та методів дослідження з дотриманням принципів "трьох R" (Replacement, Reduction і Refinement), яку вперше сформулювали W.Russel і R.Birch в 1959 році. При використанні альтернативних методів in vitro було показано, що вони є досить точними,

простими, швидкими у постановці, перспективними, універсальними, практично цінними, селективними та економічно рентабельними. Перспективність досліджень з використанням альтернативних методів in vitro підсилюється і зростаючою увагою до ролі етичних аспектів при виборі об'єкту досліджень, збільшенням зацікавленості науковців та широкої громадськості у гуманному ставленні до тварин і скороченні їх чисельності в наукових експериментах.

За рекомендаціями ISO та інших міжнародних організацій дослідження цитотоксичної дії речовин можуть проводитись на первинних культурах клітин і тканин, виділених з організму тварин, людини, а також перещеплювальних або постійних, отриманих з окремих видів пухлин. Вибір клітин-мішеней залежить від очікуваних біологічних ефектів досліджуваної речовини. Дослідження безпосередньо на культурі клітин людини спрощує екстраполяцію даних і прогнозування токсичності речовини відносно організму людини.

ПРАВА ТВАРИН ЯК ВИЗВОЛЕННЯ ТВАРИН ТА БОРОТЬБА ЗА ЛЮДСЬКУ СВОБОДУ

Гомілко О.Є.

*Інститут філософії ім. Г. Сковороди НАН
України, Київ, Україна,
olga.gomilko@gmail.com*

Потужний громадянський рух на захист тварин, котрий здавалось би переймається проблемами природного світу, це також боротьба за людську свободу. Адже права тварин це ідея, згідно котрої тварини мають право на життя, а тому основне прагнення живих істот не страждати має братися до уваги так само як і по відношенню до людей, так і по відношенню до тварин. Ось чому права тварин розглядають як органічну складову феномену «революції прав», котрий містить настанову на викорінення дискримінації за ознаками раси –

расизму, статі – сексизму, віку – ейджизму, виду – спецієцизму тощо.

На відміну від інших «революцій прав», боротьбу за права тварин ініційовано не тими, хто зазнає утиску, а тими, хто його здійснює, тобто людьми. Складається враження, що рух на захист тварин не має «корисного» наслідку для людей. Адже тварини не можуть нічого запропонувати людям в обмін на гуманне поводження з ними. Ось чому важливою умовою породження даного руху є розширення свободи використання людиною свого розуму, натхнення, емпатії, альтруїзму. Саме розум людини із її співчуттям постає рушієм захисту прав тварин.

А тому, «корисний» ефект даного руху для людей – це посилення їх свободи. Адже у боротьбі за права тварин людина захищає власну гідність, котра дає їй повагу до себе за здатність творити добро. Ще донедавна ідея про захист прав тварин українцями сприймалась скептично з огляду на те, що, коли страждають люди, турбота про тварин є недоречною. Здебільшого феномен захисту прав тварин пов'язували із західним суспільством як таким, котре вирішило базові проблеми людини. Втім, активізація даного руху в Україні свідчить про те, що зміни у свідомості людини, зокрема, її ставлення до тваринного світу, уможливляють вдосконалення суспільства.

Методологічно книгу П. Сінгера «Визволення тварин» розглядають як поворотний етап у русі за права тварин. Основний аргумент на користь даного руху полягає у твердженні, що свідомість, а не інтелект чи видова належність визначають значущість морального відношення до живої істоти. Відповідно теорія морального прогресу тут знаходить своє обґрунтування.

Протекціонізм тварин (animal protectionism) позиція у теорії прав тварин стосовно пошуку шляхів припинення їх використання людьми. На відміну від аболіціонізму, котрий заперечує будь-яке моральне право використання людьми тварин, протекціонізм визнає поступовість у

здійсненні інтересів тварин. Використання тварин визнається лише за певних умов та має бути чітко урегульовано законом (Роберт Гарнер). Спільним для обох позицій захисту тварин є визнання моделі благополуччя тварин (the animal welfare model).

БІОЕТИКА ЯК УНІВЕРСАЛЬНА СТРАТЕГІЯ ЕКОЦЕНТРИЗМУ

Заздравнов А.А.

*Харківський національний медичний
університет, Харків, Україна,
fammed@meta.ua*

У ХХІ столітті антропогенний тиск на природу сягнув колосальних розмірів. Внаслідок цього еволюційні процеси трансформувались в деволюційні, видоутворення змінилося видозникненням а множинність розвитку, дивергенція – дегенерацією, скороченням різноманітності. Вилучення природних ресурсів для задоволення постійно зростаючих потреб людства, зміна природних ландшафтів на штучні, колосальні викиди полютантів закономірно обумовили зміни середовища проживання людини – біосфера замінюється техно- та інфосферою, рукотворним середовищем, позбавленим здатностей до саморегуляції і самоорганізації. Такі масштабні перетворення навколишнього середовища призводять до того, що саме людське існування стає проблемним, нестійким як через втрату онтологічної цілісності природи і людини, так і внаслідок їх відкритого протистояння. Екологічні виклики вимагають відходу від абсолютизації антропо- і соціоцентричних цінностей. Біоетика як екодисципліна займається розробкою моделі поведінки людини в природі, яка передбачає тотожність ідей гуманізму в міжлюдських відносинах і в відносинах людини з навколишнім середовищем, їх буттєву універсальність. Подібний гуманістичний підхід вимагає зміни антропоцентризму на доктрину екоцентризму, детермінує вихід за рамки